

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

KUNTIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ HANKKEIDEN AVULLA

Tapaustutkimus Audiovisuaalista Tajuntaa – hankkeen vaikutuksista
nuorisotyössä

Raili Katajamäki

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

12/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Raili Katajamäki	Sivumäärä 43
Työn nimi Kuntien välinen yhteistyö hankkeiden avulla – Tapaustutkimus Audiovisuaalista Tajuntaa-hankkeen vaikutuksista nuorisotyössä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Kimmo Lind	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Virtain kaupungin sivistystoimi, Tuula Jokinen	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö on tapaustutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää kolmen vanhan läänin alueella sijaitsevan seitsemän kunnan yhteistyötä Audiovisuaalista Tajuntaa – hankkeen avulla. Kyseinen hanke oli suunnattu nuorille bändiharrastajille. Hanke sisälsi koulutusta, esiintymisiä yleisölle ja tapahtumien järjestämistä.</p> <p>Kuntien resurssit (henkilöstö ja määrärahat) vähenevät jatkuvasti. Kuntien tai toimintojen yhdistäminen on meneillään valtakunnallisesti, joten yhteistyön merkitys korostuu. Alueen nuorisotyöntekijät kokivat hankkeen suurimmaksi anniksi yhteiset kokoukset ja tapaamiset, joilla oli merkitystä työssä jaksamiselle ja ongelmien jakamiselle. Yhteistyötä tullaan jatkamaan uuden hankkeen avulla.</p> <p>Tutkimus on kvalitatiivinen tapaustutkimus, jonka aineisto on kerätty haastattelemalla Audiovisuaalista Tajuntaa – hankkeen ohjausryhmän jäseniä. Haastattelu oli teemahaastattelu.</p> <p>Työn tilaajana on Virtain kaupungin sivistystoimi. Hanke on osoittanut, että yhteistyötä kannattaa jatkaa ja kehittää edelleen.</p>	
Asiasanat hanke, resurssit, yhteistyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Raili Katajamäki	Number of Pages 43
Title The cooperation between municipalities with the project – The case study of the influence in the youth work in Audiovisuaalista Tajuntaa - project	
Supervisor(s) Kimmo Lind	
Subscriber and/or Mentor Education and Culture Board in Virrat, Tuula Jokinen	
Abstract <p>The thesis is a case study which purpose was to investigate the cooperation between seven municipalities with Audiovisuaalista Tajuntaa – project. These municipalities are located in the area of three old counties. This project was ment for young people who play in bands. The project includes education, playing to the public and organizing events.</p> <p>The resources (personnel and money) of municipalities are decreasing all the time. There is a unification of municipalities or their functions going on in Finland and the significance of the cooperation is increasing. The most important issue among the youth workers in our area was the meetings and seeing others. This has a very large significance when we think about coping at work and sharing the problems. We are going to continue our cooperation with a new project.</p> <p>The research is a qualitative case study and the method was to interview the leaders of Audiovisuaalista Tajuntaa-project. There were different kinds of themes in that interview.</p> <p>The thesis is done for Education and Culture Board in Virrat. This thesis has shown that it is useful to continue and develop our cooperation.</p>	
Keywords project, resources, cooperation	

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	5
2 TYÖN TAVOITTEET, TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA KÄSITEMÄÄRITTELYÄ	6
3 SEUTUYHTEISTYÖ	8
3.1 Kuntien välinen yhteistyö	11
3.2 Nuorisotoimet yhteistyössä	12
4 AUDIOVISUAALISTA TAJUNTAA – HANKE	14
4.1 Hankkeen tausta ja tavoitteet	14
4.2 Hankkeen toiminnasta	15
4.2 Hankkeessa mukana olevat kunnat	19
5 AUDIOVISUAALISTA TAJUNTAA – HANKE YHTEISTYÖMUOTONA	22
5.1 Hankkeen hyödyt nuorisotyölle	22
5.2 Hankkeen huonoja puolia	27
5.3 Hankkeen vaikutus nuorisotoimen resursseihin	30
5.4 Miten nuorisotyöntekijät kokivat yhteistyön toimineen	32
5.5 Mitä hankkeen jälkeen	37
6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ HANKKEEN MERKITYKSESTÄ NUORISOTOIMELLE	40
LÄHTEET	42

1 JOHDANTO

Kunnilla on pitkät perinteet yhteistyöstä, varsinkin nuorisotoimen puolella. Entisten läänien alueella nuorisotoimet oli jaettu usean kunnan yhteistyöalueisiin. Esimerkiksi Virrat sijaitsee ”Hämeen huipulla” eli pohjoiseen päin mentäessä vastassa oli Vaasan läänin ja Keski-Suomen läänin kuntia, joiden kanssa ei yhteistyötä tehty.

Kuntien nuorisotoimet ovat olleet kovien säästökuurien alaisina jo 1990-luvun alusta lähtien ja sama linjaus näyttää jatkuvan. Vaikka määrärahat ja resurssit ovat vähentyneet, on nuorisotoimi pystynyt tuottamaan nuorille palveluita yhteistyön ja nuorisotyöntekijöiden mielikuvituksen avulla. Nuorten kanssa voi kehittää myös sellaista toimintaa, mikä ei maksa juuri mitään. Yhteiset ulkona tapahtuvat liikunnalliset toiminnat, kuten pyöräilyretki tai jalkapallo, ovat yksi esimerkki maksuttomista työmuodoista. Yhteistyötä on tehty yli kuntarajojen jo vuosikymmeniä. Leirien järjestäminen yhteistyössä naapurikuntien kanssa on tuonut helpotusta muun muassa resurssipulaan. Ohjaajat ovat olleet järjestävien kuntien nuorisotyöntekijöitä, jolloin ei ole tarvinnut palkata ulkopuolisia ohjaajia. Kustannuksia on voitu jakaa useamman kunnan kesken ja sen myötä on voitu järjestää enemmän tapahtumia ja toimintaa nuorille.

Yhteistyötä ei aina tarvitse toteuttaa hankerahoituksella, vaan voidaan käyttää nuorisotoimien olemassa olevia määrärahoja suunnittelemalla ja kohdentamalla ne kulloisenkin tarpeen mukaan. Hankerahoitus voi kuitenkin olla yhteistyön alulle paneva voima. Säännölliset kokoontumiset ja hankkeelle palkattu työntekijä tuovat yhteistyöhön oman suolansa. Hankkeelle myönnetty rahoitus on toimintaa ohjaavaa. Nuorisotyön piirissä rahoitusta myönnetään yleensä työntekijän palkka- ja matkakuluihin. Muilta osin hankerahoitus tulee kuntien omista budjeteista.

Yhteistyö parhaimmillaan voi antaa voimia jaksaa työssä eteenpäin. Keskustelut sellaisten henkilöiden kanssa, jotka tekevät samaa työtä, ovat erittäin antoisia. Ei tarvitse selittää tuhansilla sanoilla yksinkertaisia asioita, kun vastapuoli ymmärtää jo muutamasta sanasta, mitä sinä puhut. Yhteiset kokoukset ovat

olleet ”räjähdyspaikkoja”, joissa jokainen on voinut purkaa omia tuntojaan liittyen omaan toimintaympäristöön ja ongelmiin nuorten parissa työskennellessä. Pienillä kunnilla ja niiden nuorisotyöntekijöillä on usein samankaltaisia ongelmia. Keskustelut ja ongelmiin paneutuminen samanhenkisten ihmisten kanssa ovat helpottaneet henkistä olotilaa pitkäksi aikaa. On tullut tunne, ettet painiskele yksin ongelmiesi kanssa vaikka käytännön työssä asia niin olisikin.

Käsittelen työssäni seitsemän kunnan (Alavus, Keuruu, Multia, Petäjävesi, Töysä, Virrat, Ähtäri) yhteistä Audiovisuaalista Tajuntaa – hanketta (jatkossa AVT-hanke), joka oli suunnattu 13 – 20 –vuotiaille musiikista, bänditoiminnasta ja siihen läheisesti liittyvästä toiminnasta (kuten tapahtuman järjestäminen) kiinnostuneille. Hankkeessa oli tarkoituksena myös ”rikkoa raja-aitoja” eli yhdistää kolmen vanhan läänin nuorisotyötä. Hankkeen kunnat sijaitsevat lähellä toisiaan, joten siinä mielessä yhteistyölle ei ollut esteitä.

Omaakohtainen kokemukseni tiukoista läänirajoista tuli konkreettisesti esille mennessäni Virroille töihin 1989. Olin aikaisemmin työskennellyt Etelä-Pohjanmaalla, jossa läänin nuorisolautakunnan rooli nuorisotyöntekijöiden kouluttajana ja yhteisten tapaamisten järjestäjänä oli merkittävä. Näin oli käsittäakseni myös tilanne valtakunnallisesti. Tunsin suurimman osan Etelä-Pohjanmaan nuorisotyöntekijöistä edellä mainittujen tapaamisten myötä. Virroilla ajattelin, että on helppo tehdä yhteistyötä esimerkiksi noin 45 kilometrin päässä sijaitsevien Alavuden ja Ähtärin kaupunkien kanssa. Minulle kuitenkin osoitettiin melko selkeästi, että yhteistyösuunta on Pirkanmaa, ei Etelä-Pohjanmaa.

2 TYÖN TAVOITTEET, TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA KÄSITEMÄÄRITTELYÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa yhteistyökuvioita hankkeen avulla. Tutkimustehtävänä on selvittää, millainen AVT-hankkeen merkitys on ollut yhteistyölle. Voidaanko resurssipulaa helpottaa yhteisten hankkeiden avulla

vai ovatko hankkeet vain ylimääräinen rasite? Olen kerännyt tietoja AVT-hankkeessa mukana olleista kunnista ja niiden voimavaroista sekä henkilöresurssien että käytettävissä olevien määrärahojen suhteen. Rajaani työni koskemaan pelkästään nuorisotyöntekijöiden yhteistyötä, en nuorten kokemuksia hankkeessa mukana olemisesta. Nuorille hanke on antanut paljon kokemuksia ja he ovat luoneet uusia suhteita naapurikuntien nuorten kanssa. Minua kiinnostaa kuitenkin enemmän nuorisotyöntekijöiden suhteet ja yhteistyö. Tulevaisuudessa on todennäköistä, että vähenevien resurssien myötä yhteistyö kuntien välillä tulee entisestään lisääntymään. Kuntarajat eivät ole enää esteenä yhteistyölle. Yhteistyön ei tarvitse pyöriä hankerahoituksen turvin vaan sitä voidaan tehdä nuorisotoimien olemassa olevilla määrärahoilla.

Työni on laadullinen tapaustutkimus ja menetelmänä olen käyttänyt haastattelua. Haastattelin ohjausryhmän jäseniä sekä projektin vetäjää yhteisessä tapaamisessa 20.5.2011. Ohjausryhmään kuuluivat kuntien nuorisotyöntekijät itseni mukaan lukien. Valitettavasti kaikki ohjausryhmän jäsenet eivät päässeet paikalle muiden töidensä vuoksi. Ähtärin nuorisotyöntekijältä sain vastaukset kysymyksiini sähköpostin välityksellä. Petäjävesi jäi projektin loppuvaiheessa pois hankkeesta vähäisen nuorten kiinnostuksen vuoksi ja Töysässä varsinainen nuorisotyöntekijä jäi äitiyslomalle ja hänen sijaisensa ei osannut kertoa asiasta juuri mitään, koska oli ollut mukana vasta niin vähän aikaa.

Toteutin haastattelun ryhmähaastatteluna, koska se oli yksinkertaisinta järjestää ohjausryhmän kokoontumisen yhteydessä. Kysymyksiä eli teemoja oli viisi sekä lisäksi kohta "muuta", johon kenelläkään ei ollut enää mitään lisättävää. Kuntia koskevat perustiedot olen kysynyt nuorisotyöntekijöiltä myöhemmin saadakseni selkeämmin selvitettyä jokaisen kunnan voimavarat. Nauhoitin haastattelut ohjausryhmäläisten luvalla ja olen litteroinut ne tarkasti. Haastateltavat on numeroitu, jolloin ei voida suoraan sanoa, mistä kunnasta on milloinkin kyse. Numeroinnin suoritin arpomalla.

Työni on tapaustutkimus hankkeesta, jossa olen itse ollut mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa toimintaa. Toivon pystyväni kuvaamaan hankkeen merkityksiä kuitenkin kaikkien osapuolten kannalta ilman, että omat mielipiteeni ja kantani heijastuvat muuta kautta kuin yhtenä mukana olleena työntekijänä.

Käytän tässä työssä projekti-sanana asemasta useimmiten sanaa hanke, sillä hanke-sana esiintyy seitsemän kunnan rahoitushakemuksessa ja projektin nimessä. Tässä tutkimuksessa tarkoitan sanoilla ”projekti” ja ”hanke” samaa asiaa.

Audiovisuaalinen (Mediaopas 2010) tarkoittaa lyhyesti esimerkiksi välineiden avulla toistettua toisiinsa liittyvää ääntä ja kuvaa. Sekä kuulo- että näköaisti liittyvät äänen ja kuvan käyttöön. Hankkeessamme halusimme tuoda musiikkiesitysten lisäksi katsojille kokemuksia ”kuvasta” eli esiintyjien esiintymisestä lavalla ja siihen liittyvästä valotekniikasta. Esityksiä videoitiin, joten nuoret pääsivät itse näkemään omaa lavaesiintymistään.

Kunnissa on erilaisia nimikkeitä nuorisotyöntekijälle. Yleisimmät ovat nuorisosihteeri ja nuoriso-ohjaaja. Hankkeessa mukana olleista ohjausryhmään on kuulunut kaksi nuorisosihteeriä, kolme nuoriso-ohjaajaa, yksi nuorisoasiainhoitaja ja yksi vapaa-aikasihteeri. Käytän heistä nimitystä nuorisotyöntekijä, sillä tehtävänkuvat ovat hyvin samankaltaiset.

3. SEUTUYHTEISTYÖ

Kunnat elävät jatkuvasti monenlaisten muutosten kourissa. Palvelujen tuottaminen ja turvaaminen on entistä ajankohtaisempaa. Kuntarajat ovat menettäneet merkitystään työssäkäynti-, asunto- ja palvelumarkkina-alueiden laajentuessa. Kunnat ovat pakotettuja ottamaan huomioon laajemmin koko alueen, seutukunnan, kehityksen kuin aikaisemmin. (Laamanen 2005, 5.)

1990-luvulla valtion taholta korostettiin entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä, jonka avulla pyritään turvaamaan palvelujen saatavuus ja laatu. Seutukunnat muodostuvat yleensä kaupunkikeskuksista ja niitä ympäröivästä maaseudusta. Alue muodostetaan yleensä aluekehitystehtävien ja elinkeinojen kehittämisen näkökulmasta. (mt, 6.)

Cederlöfin (2007, 84-86) mukaan 1993 kuntainliittojen sijaan aloitettiin käyttämään nimitystä kuntayhtymät, joita syntyikin sekä lakisääteisesti että kuntien omien intressien pohjalta. Kuntayhtymiä perustettiin lakisääteisten peruspalvelujen, esimerkiksi terveydenhuollon, palo- ja pelastustoimen sekä koulutuksen alueilla. Yksi kuntayhteistyön muoto on seutuyhteistyö. Seutukunnat ovat suurelta osin muotoutuneet ns. työssäkäyntialueiden mukaisesti. Elinkeinopolitiikka, talous ja lakisääteiset peruspalvelut ovat sanelleet pitkälti yhteistyöalueiden kokoonpanoa.

Läänien nuorisolautakunnat järjestivät 1980-1990-luvuilla erilaisia koulutustilaisuuksia koskien nuorisotyön ajankohtaisia asioita. Koulutustilaisuudet olivat tavallaan myös alueen nuorisotoimien työkokouksia. Tilaisuudet antoivat mahdollisuuden keskustella kuntien ja niiden työntekijöiden tilanteesta. Työskentelin itse 1980-luvulla silloisen Vaasan läänin alueella ja kokemukseni näistä läänin nuorisolautakunnan järjestämisestä koulutus- ja tapaamistilaisuuksista olivat erittäin positiivisia. Vaasan läänin nuorisotyöntekijät tulivat tapaamisten myötä laajemmin tutuiksi, ei vain pelkästään naapurikuntien työntekijät.

Ennen vuoden 1997 lääninjako uudistusta olivat kuntien yhteistoimintasuunnat selkeästi oman läänin alueella. Läänien väheneminen ja alueiden suureneminen toivat mukanaan ”mahdollisuuden” laajentaa yhteistyöalueita. Asenteet ovat kuitenkin muuttuneet hitaasti. Vanhat läänien rajat muodostavat edelleen esteitä ja näkymättömän muurin luontevalle yhteistyölle.

Kunta- ja palvelurakennemuutos (Paras-hanke) lähtee siitä, että kaikilla kunnilla ei ole edellytyksiä hoitaa tehtäviään kiitettävästi, joka johtaa siihen, että eri

kuntien asukkaat ovat eriarvoisessa asemassa toisiinsa nähden. Tämä on vastoin perustuslakia. Kunta- ja palvelurakennemuutos pitää sisällään mm. kuntien yhdistämisiä tai kunnan osien liittämistä toisiin kuntiin. Palvelurakennetta pyritään vahvistamaan laajentamalla väestöpohjaa ja lisäämällä kuntien välistä yhteistyötä. Valtiolla on mahdollisuus lain mukaan puuttua kuntarakenteisiin ja kuntien itsehallintoon, jos katsotaan, että kunnat eivät kykene itse tekemään tarpeellisia muutoksia. Kunnat pyritään muodostamaan työssäkäyntialueesta tai lähikuntien toiminnallisista kokonaisuuksista, jotka voivat vastata palveluiden tuottamisesta ja rahoittamisesta. Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta vaaditaan vähintään 20 000 henkilön väestöpohjaa. Ammatillisen koulutuksen suhteen väestöpohjavaatimus on 50 000 asukasta. Poikkeuksia sallitaan erityisolujen kuten esimerkiksi pitkien välimatkojen tai kielellisin (ruotsi, saame) perustein. (Cederlöf 2007, 92-95.)

Paras-hanke ja meneillään oleva kuntien rakennemuutosta koskeva hanke valtion taholta ohjaavat kuntia entistä tiiviimpään yhteistyöhön, jopa kuntaliitoksiin. Kuntien yhdistymisiä on jo valtakunnallisesti muodostunut. Hankkeet ovat saaneet alkunsa eduskunnan hallintovaliokunnalta. Kuntien lakisääteisten tehtävien hoitamisessa ja tuloperustassa oli epätasapainoa. Sisäasiainministeriöltä pyydettiin kirjallista selvitystä siitä, miten kunnat selviävät asianmukaisesti tehtävistään ja velvoitteistaan huomioiden taloudelliset mahdollisuudet sekä uudet ja jo olemassa olevat tehtävät. (Ryynänen 2008, 21.)

AVT-hankkeessa mukana olevat kunnat ovat vielä itsenäisiä kuntia, mutta paineet yhdistymisille ovat olemassa. Todennäköisin yhdistymissuunta kaikissa kunnissa on oman seutukunnan alue, joskin välimatkojen vuoksi muutkin suunnat ovat mahdollisia. Tärkeintä ei mielestäni saisi olla asukasmäärä ja siinä pitäytyminen vaan asukkaiden saamat palvelut. Jos palvelut viedään 100 km:n päähän huonojen kulkuyhteyksien taakse, ei voida väittää asukkaiden olevan samassa asemassa kuin esimerkiksi suurten kaupunkien ja niiden lähinaapureiden kanssa. Tätä työtä tehdessäni ratkaisut omalla alueella ovat vielä suurimmaksi osaksi avoinna. Joitakin palveluita on jo siirretty kymmenien

kilometrien päähän. Esimerkkinä mainittakoon verotoimiston palvelut, jotka siirtyivät Virroilta Mänttä-Vilppulaan noin 80 kilometrin päähän.

3.1 Kuntien välinen yhteistyö

Seutuyhteistyö lisääntyy jatkuvasti kuntien keskuudessa. Terveystieteiden, sosiaalihuolto, elinkeinopolitiikka, tuki- ja ylläpitotoiminnat, koulutus, kulttuuri- ja kirjastotoimi ovat muutamia esimerkkejä palveluista, joita enenevässä määrin tuotetaan seudullisesti. Tietoverkkojen rakentaminen ja laajeneminen ovat mahdollistaneet laajan kuntien välisen yhteistyön. Useita yhteistyömuotoja viedään eteenpäin erilaisten hankkeiden ja hankerahoitusten (Euroopan Unioni ja valtio) turvin. (Laamanen 2005, 7-9.)

Kunnat voivat hoitaa laissa säädettyjä viranomaistehtäviä joko yksin tai yhteistoiminnassa. Sopijakunnat voivat perustaa yhteisen viran ja viranhaltija on virkasuhteessa sopijakuntiin. Työnantajan velvollisuudet hoitaa yksi sopijakunnista. Kunnat voivat tehdä myös ostopalvelusopimuksia perustamatta yhteistä virkaa. Tällöin sopimuksella sovitaan, mitä tehtäviä viranhaltija suorittaa toisille kunnille. Yhteisen toimielimen perustaminen on myös mahdollista. Tällöin sopimuskunnat voivat valita jäseniä tehtävistä vastaavan kunnan toimielimeen. Yhteinen toimikunta toimii yhden sopimuskunnan valtuuston ja hallituksen alaisena ja virat ovat tämän sopimuskunnan alaisia virkoja. (Kuopila 2008.)

Alueen kunnat ovat muodostaneet seutukuntia tai kuntien välisiä yhteistyökumppanuuksia useilla toimialoilla. Kuntien näkökulmasta kokonaisuudessaan vahvimmin yhteistyö on tullut esille elinkeinopolitiikassa, terveyspalveluissa ja koulutuspalveluissa. Nuorisotoimen lisäksi kulttuuri- ja kirjastotoimi sekä liikuntatoimi ovat tehneet vahvasti yhteistyötä alueellisesti jo hyvin pitkään. Tämä on mahdollistanut monet sellaiset toiminnot ja tapahtumat, joita yksittäinen pieni kunta ei olisi voinut yksinään toteuttaa.

3.2 Nuorisotoimet yhteistyössä

Laamasen (2005, 77) mukaan nuorisotoimen lakisääteisten tehtävien hoito vaatii alueellista ja seudullista yhteistyötä. Kaikkia nuorisotoimeen liittyviä tehtäviä ei kuitenkaan voida hoitaa seudullisesti. Nuorten hyvinvoinnin kannalta on erittäin tärkeää, että jokaisella kunnalla on omat nuorisotoimen toiminta-ajatukset ja toimintatavat.

Nuorten koulun ulkopuolella tapahtuvaa harrastustoimintaa on vaikea järjestää seudullisesti, varsinkin jos välimatkat ovat pitkät ja kulkuyhteydet heikot. Nämä palvelut tulee mielestäni jatkossakin säilyttää lähipalveluina.

Nuorisotoimet ovat tehneet yhteistyötä yli kuntarajojen jo vuosikymmeniä mm. leiri- ja retkitoiminnan sekä erilaisten tapahtumien muodossa. Yhteistyökumppanit ovat löytyneet perinteisten kaavojen mukaisesti noudattaen läänin rajoja. Toisinaan olisi voinut olla helpompaa tehdä yhteistyötä ”väärään suuntaan” pitkien etäisyyksien vuoksi. Esimerkiksi Virroilta on Alavudelle tai Ähtäriin n. 45 km, kun taas Juupajoelle tai Mänttä-Vilppulaan 70-80 km.

Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan kuuluvat Virtain ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien lisäksi Ruoveden ja Juupajoen kunnat. Nuorisotyöntekijät kokoontuvat muutaman kerran vuodessa, yleensä jonkin yhteisen hankkeen merkeissä. Virrat ja Ruovesi ovat järjestäneet jo vuosia mm. yhteisen hiihtolomamatkan Lappiin. Yhteisiä leirejä on järjestetty vaihtelevalla osanottajamäärällä useana vuonna. Kuntien nuorisovaltuustot ovat solmineet ystävyysuhteita ja vaihtaneet ajatuksia toiminnasta. Uusimpia yhteistyömuotoja on nuorten aloitekanavatoiminnan käynnistäminen Virroilla sijaitsevan Nuorisokeskus Marttisen tuella. Nuorisokeskus Marttisen rooli oli rahoituksen hakeminen ja hankkeen käynnistäminen sekä koulutuksen järjestäminen kuntien moderaattoreille eli aloitekanavan pääkäyttäjille.

Kuusiokuntien seutukuntaan kuuluvat Alavuden ja Ähtäriin kaupunkien lisäksi Kuortaneen ja Töysän kunnat. Nimi ”kuusiokunnat” tulee siitä, että aikaisemmin

yhteistyöalueeseen kuului kuusi (6) kuntaa. Tavallisimmat yhteistyömuodot liittyvät leiri- ja retkitoimintaan sekä tapahtumiin, esimerkiksi bändi-illat, joita Alavudella on järjestetty jo ennen AVT-hanketta. Myös nuorisotiedotus on eräs kuusiokuntien yhteistyömuoto.

Keuruun seutukuntaan kuuluu Keuruun kaupunki ja Multian kunta. Välimatka on alle 20 km. Multia ja Keuruu eivät ole tehneet kovin paljon yhteistyötä ennen tätä AVT-hanketta. Mahdollisesti yksi syy tähän on se, että Multian viranhaltija hoitaa useampaa virkaa samanaikaisesti.

Jyväskylän seutukuntaan kuuluu AVT-hankeessa mukana olevan Petäjäveden lisäksi Jyväskylän kaupunki, Hankasalmen, Laukaan, Muuramen, Toivakan ja Uuraisten kunnat. Yhteistyötä on tehty vaihtelevasti erilaisten tapahtumien ja bändi-iltojen muodossa.

Naapurikunnat eivät ole ainoa nuorisotyön yhteistyökumppani. Yhteistyötä tehdään paljon myös kuntien sisällä. Nuorisojärjestöt ovat perinteisesti järjestäneet harrastustoimintaa lapsille ja nuorille. Järjestöjen ongelmat ovat samankaltaiset kuin kuntienkin, resurssit vähenevät. Vapaaehtoisuuteen perustuva toiminta ei ole enää yhtä aktiivista kuin muutama vuosikymmen sitten.

Kuntien ja toimintojen yhdistyessä nuorisotoimi voi kokonaisuutena parantua, vaikka resurssit heikkenisivät. Työntekijöiden määrä voi pysyä samana, mutta toimintojen kohdentaminen voidaan organisoida uudella tavalla. Tähän vaikuttaa koko uuden kunnan hallinto- ja organisaatiomalli. Kysymys on tehtävien ja työnkuvien uudistamisesta. Vaikka kunnassa sisäisesti ajateltaisiin, että yksi ihminen tekee tehokkaasti kahden ihmisen työt, on kuitenkin tehokkaampaa, kun yksi ihminen tekee yhden ihmisen työt. (Cederlöf 2007, 212 – 214.)

4 AUDIOVISUAALISTA TAJUNTAA – HANKE

4.1 Hankkeen tausta ja tavoitteet

Kettusen (2003, 15-16) mukaan projekti on ainutlaatuinen kehityshanke, jolla on omat erityispiirteensä. Projektin ominaispiirteisiin kuuluu mm. tavoitteellisuus. Tavoite sisältää sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet. Projektia johdetaan suunnitelmallisesti ja ihmisten välisenä yhteistyönä. Projektille on myös ominaista sen määräaikaisuus. Jokaisella projektilla on alkamis- ja päättymispäivä sekä aikataulu, jonka mukaisesti edetään.

Toteutusprojektissa on tavoitteena päätyä ennalta määrättyyn lopputulokseen. Toteutusprojekteja ovat esimerkiksi tapahtumat, koulutustilaisuudet ja seminaarit tai näytelmät. Toteutusprojektille on ominaista, että sillä on tarkasti määritelty aikataulu, jonka puitteissa toimitaan. Vaikka toteutusprojekti on toisaalta joustava, asettaa aikataulu ja siinä pysyminen tiettyjä jännitteitä projektiryhmälle. Toteutusprojektin onnistumista voidaan arvioida vasta projektin päätyttyä. (mt., 23-24.)

Audiovisuaalista Tajuntaa – hanke, myöhemmin AVT-hanke, aloitettiin 1.8.2008 ja se päättyi 31.7.2011. AVT-hanke oli seitsemän kunnan yhteinen nuorisotyön hanke, jonka tarkoituksena oli tarjota nuorille mahdollisuus itse toteuttaa musiikkitapahtumien ääni- ja valotekniikka alusta loppuun saakka sekä esittää omaa musiikkiaan hankkeen tapahtumissa. Hanke oli suunnattu 13 – 20 – vuotiaille musiikki- ja bänditoiminnasta kiinnostuneille nuorille. Mukaan toivottiin sekä soittajia että valo-, miksaus- ja lavatekniikasta kiinnostuneita nuoria. Itse tekemällä nuoret oppivat tapahtumien järjestämistä sekä saivat onnistumisen kokemuksia. (Katajamäki 2008.)

Hankkeen toinen tavoite oli yhdistää pienten kuntien voimavaroja ja rikkoa asenteellisia rajoja koskien entisiä läänirajoja. Asenteet läänirajojen ylittävästä yhteistyöstä eivät sinällään ole olleet täysin kielteiset, mutta totutut käytännöt

yhteistyösuunnasta ovat selkeästi olleet olemassa. Tämä koskee kuntien muutakin toimintaa kuin vain nuorisotyötä.

Hankkeelle haettiin alueellista kehittämisrahaa Länsi-Suomen lääninhallitukselta 1.8.2009 alkaen. Rahoitusta saatiin projektin vetäjän palkkaus- ja matkakuluihin. Muilta osin kuntien nuorisotoimet rahoittivat hanketta. Keuruu oli ainut kunta, jossa hankkeeseen budjetoitiin määrärahoja erikseen. Muissa kunnissa määrärahat otettiin olemassa olevista varoista hyödyntäen useita menokohtia. Kokonaisuudessaan hanke oli kolmen vuoden mittainen päättyen 31.7.2011. Hankkeen hakijakuntana toimi Keuruun kaupunki ja hankkeen vetäjän asemapaikkana oli Keuruu. Hänen tehtäviinsä kuului suunnitella ja organisoida nuorille suunnatut bänditoimintaan liittyvät koulutustapahtumat sekä yhteiset tapahtumat, joissa nuorilla oli käytännössä mahdollisuus kokeilla saamiaan oppeja tapahtumien järjestämisestä ja esiintymisestä yleisölle. (Katajamäki 2008.)

4.2 Hankkeen toiminnasta

Hanke lähti käyntiin kaikissa kunnissa nuorten osallistujien etsimisellä ja kartoittamalla alueen AV-alan toimijoita. Projektin vetäjä kiersi kaikki kunnat läpi listaten kuntien tarkoitukseen sopivaa kalustoa, äänentoistolaitteita, valoja sekä mahdollisia esiintymistiloja. Nuorisoseurojen talot, työväenyhdistysten talot ja koulujen tilat olivat sopivia paikkoja. (Katajamäki 2008.)

Hankkeeseen ilmoittautui yhdeksän (9) bändiä, joista kahdeksan (8) oli mukana koko hankkeen ajan. Alavudelta ja Keuruulta, joissa bänditoiminnalla on pitkät perinteet, ilmoittautui useampi bändi. Nuoria hankkeen bändeissä ja muissa tehtävissä oli mukana noin 50. Osallistujat lähtivät mukaan pääasiallisesti nuorisotyöntekijöiden suorittaman kuntakohtaisen markkinoinnin avulla. Bändeistä kerättiin bändirekisteri helpottamaan yhteydenpitoa. Hankkeen vetäjä oli suoraan yhteydessä kuntien harrastajiin joko sähköpostitse tai puhelimitse. Tämä helpotti osaltaan kuntien nuorisotyöntekijöiden taakkaa, sillä AVT-hanke oli työntekijöille yksi ylimääräinen tehtävä ns. normaalien tehtävien lisäksi.

Tyyllillisesti bändit edustivat lähinnä metallimusiikin eri lajeja eli ”rankkaa soitantaa, örinää ja hiusten heiluttelua”. Kynnys lähteä perustamaan bändiä on hevimusiikin puolella todennäköisesti alhaisempi, sillä esimerkiksi laulullisesti ei ole niin oleellista sävelpuhtaus, vaan enemmänkin tyyli ja desibelilukemat.

”Asiaan kuuluvasti suurempaa osaa porukasta kiinnosti enemmän itse soittaminen ja esiintymään pääseminen kuin tekniikan kanssa räplääminen. Rokkikukkona heiluminen ja värivaloissa paistattelu on se juttu mikä montaa nuorta miestä vetää bändiharrastuksen puoleen” (Haastateltava 5 2011.)

Osallisuus tulee nykyään esille lähes kaikessa kehittämistoiminnassa. Osallistuminen on ihmisten välistä vuorovaikutusta ja keskustelua, jonka avulla voidaan tarkastella kehittämistoiminnan lähtökohtia, toimintatapoja ja toiminnan tavoitteita. Osallistuminen ja osallistaminen ovat lähellä toisiaan. Osallistamisella tarkoitetaan sitä, että ihmisille luodaan mahdollisuuksia osallistua ja osallistumisella näiden mahdollisuuksien hyödyntämistä. Vaikka osallistava toiminta tulisikin ulkopuolisten henkilöiden toimesta, odotetaan sen johtavan siihen, että osallistettavat henkilöt osallistuvat omasta tahdostaan. Toisaalta myös ne henkilöt, joita asia tai asiat koskevat, ovat oikeutettuja osallistumaan. (Toikko & Rantanen 2009, 89-91.)

AVT-hankkeen yhtenä tavoitteena oli tarjota nuorille mahdollisuus osallistua toimintaan tekemällä mahdollisimman paljon itse, kuitenkin osallistamalla ja ohjaamalla toimintaa. Hankkeen vetäjällä oli tässä tärkeä rooli mm. koulutuksista ja tapahtumista tiedottamisen sekä järjestelyjen suhteen. AVT-hankkeessa osallisuudella on myös toinen ulottuvuus kuin nuorten osallistuminen toimintaan. Ohjausryhmän rooli osallistajana on toisaalta selvä, mutta ryhmä osallistujana antaa toisen näkökulman työntekijöiden roolista. Ohjausryhmän jäsenet osallistivat hankkeessa myös toisiaan. Ilman ryhmän tukea olisi osa ohjausryhmän jäsenistä saattanut jäädä hankkeesta ulkopuolelle jo alkumetreillä.

Ensimmäinen hanketapahtuma järjestettiin Keuruulla koulukeskuksen auditoriosalissa 16.-17.1.2009. Koulutustapahtumaan osallistui neljä (4) bändiä sekä neljän hengen kuvausryhmä, joka taltioi tapahtuman. Nuoret saivat rakentaa ensin pienempiä PA-settejä (äänentoistolaitteet) ja toisena päivänä hieman isomman setin, jossa kiinnitettiin huomiota myös valotekniikkaan. Tätä isompaa settiä hyödynnettiin illan yleisötapahtumassa, johon saapuikin ennako-odotuksista poiketen n. 140 henkilöä. Illan pääesiintyjä oli Manufacturers Pride Jyväskylästä. Tietenkin ”meidän omat bändit” soittivat musiikkiaan ja saivat hyvää kokemusta yleisön edessä esiintymisestä. (Katajamäki 2008.)

Toinen vastaava koulutustapahtuma järjestettiin Virroilla 30.-31.1.2009. Paikalla oli ”omia bändejä” viisi (5) ja pääesiintyjänä Masquerage Alavudelta. Koulutus ja tapahtuman rakentaminen suoritettiin Keuruun tapahtuman mukaisesti nuorten voimin. Virroilla iltatapahtumassa oli n. 80 lipunmaksanutta henkilöä. (Katajamäki 2008.)

Ensimmäisenä vuonna toiminta keskittyi tekniikan rakentamiseen ja keikkailuun liittyvien asioiden opetteluun. Toisena ja kolmantena toimintavuotena keskityttiin enemmän soittamiseen ja siihen liittyvien taitojen hiomiseen. Bändeillä oli mahdollisuus tehdä myös demoja.

AVT-hankkeen ohjausryhmä päätti kokouksessaan 19.2.2009 järjestää kesäfestarit, jotka kiertävät paikkakunnalta toiselle. Ensimmäisten festarien järjestämisvastuu oli Virtain nuorisotoimella. Tapahtuma järjestettiin Virtain Hiekkarannalla 6.6.2009. Pääesiintyjänä oli Indica ja lisäksi neljä (4) bändiä AVT-hankkeesta. Kylmä sää verotti jonkin verran osallistujamäärää, mutta muuten tapahtuma onnistui hyvin. Jatkoa ajatellen päädyimme siihen, että emme maksa kalliita nimekkäitä esiintyjä, vaan esiintyjinä ovat ainoastaan hankkeessa mukana olevat bändit. Seuraavan festarin järjestelyvastuu lankesi Keuruulle. Valinta suoritettiin arpomalla. Keuruun ”kesäfestarit” pidettiin 26.3.2010 ja esiintyviä bändejä oli kahdeksan (8). Kolmas ja viimeinen festari arvottiin Töysän järjestettäväksi. Tuurissa nuorisoseurantalolla 8.4.2011 oli

esiintymässä hankkeessa mukana olleita bändejä. Tapahtumasta valmistettiin video ammattilaisten toimesta. Tämä siksi, että saimme koottua laadullista materiaalia, joka toimii näyttönä kolmivuotisesta hankkeesta sekä nuorille itselleen että kuntien nuorisotoimille ja päättäjille. (Katajamäki 2009.)

Audiovisuaalista Tajuntaa Bändileiri järjestettiin Keuruun nuorisotalo Kipinällä 13.-14.6.2009. Leirillä keskityttiin instrumentti- ja bändiohjaukseen ammattilaisten toimesta. Hankkeessa järjestettiin myös useita bändi-iltoja eri paikkakunnilla. Bändi-illoissa soitti muutama hankkeessa ollut bändi. Joissakin kunnissa, kuten esimerkiksi Virroilla, paikallinen bändi oli kutsunut Facebook'in kautta hankkeen ulkopuolisia bändejä soittamaan. Virroilla vieraili tyttöbändi Hyvinkäältä. Nuoret olivat yllättävän aktiivisia ottamaan kontakteja ympäri Suomen erilaisiin nuorten muodostamiin bändeihin. (Katajamäki 2009.)

Ääni- ja valolaitetekoulutus järjestettiin Keuruun Työväentalolla olevan bänditapahtuman yhteydessä. Osallistujia tämän puolen koulutukseen oli ainoastaan kolme (3). Nuoret tutustuivat ääni- ja valolaitteiden käyttöön ja asentamiseen sekä sähköpuolen ongelmakartoitukseen. Illan bänditapahtumassa nuoret saivat vastuulleensa miksaus- ja valaistustehtävät. Tehtävät hoituivat mallikkaasti n. 230 katsojan ja kuulijan edessä. (Katajamäki 2009.)

Hankkeen kuluessa huomattiin tietynlaisen yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyneen. Toisten kannustamisen ja myös toisilta saadun esimerkin ja tuen turvin esiintymistilaisuuksista tuli hankkeen edetessä vapautuneempia ja rennompia. Myös soittotaidot lisääntyivät hankkeen edetessä.

”Pistin myös merkille, että projektissa mukana olevat nuoret kannustivat bänditapahtumissa hyvin avoimesti toisiaan esiintymisten aikana. Useimpien bändien soitto ja esiintymistaito kasvoi aivan selvästi verrattuna ensimmäiseen vuoteen. Tämä saattaa johtua siitä, että bändit pääsivät tapahtumassa tekemään

keskinäistä vertailua ja tämä motivoi soittajia harjoittelemaan yhä enemmän.” (Haastateltava 5 2011.)

Ohjausryhmä sai hankkeen myötä koulutusta Keski-Suomen Opistolla Suolahdessa 17.4.2009. Aiheena oli ”Mahdollistajien osallisuuskokemus”. Koulutuksessa keskusteltiin osallistumisesta ja osallisuudesta. Mietittiin osallistamisen merkitystä AVT-hankkeessa mukana oleville nuorille. Nuorten innostus tapahtumien järjestämiseen ja varsinkin esiintymiseen oli selkeästi nähtävissä. Yhteishenki bändien kesken oli ”käsin kosketettavaa”. Uskon, että hankkeen vetäjän ja nuorisotyöntekijöiden tuella oli merkittävä vaikutus ilmapiiriin.

4.3 Hankkeessa mukana olevat kunnat

Kuten edellä on todettu, AVT-hankkeessa oli mukana seitsemän kuntaa. Kolme kuntaa, Alavus, Töysä ja Ähtäri, olivat entisen Vaasan läänin alueelta, kolme kuntaa, Keuruu, Multia ja Petäjävesi, Keski-Suomen läänin alueelta ja yksi, Virrat, entisen Hämeen läänin alueelta. Maantieteellisesti kunnat sijoittuvat melko lähekkäin, n. 50 km säteelle toisistaan. Poikkeuksen tekee välimatka Virtain ja Petäjäveden välillä, joka on 80 km.

Seutukunnallisesti kunnat sijoittuvat siten, että Virrat kuuluu Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan, Alavus, Töysä ja Ähtäri Kuusiokuntien seutukuntaan, Keuruu ja Multia Keuruun seutukuntaan ja Petäjävesi Jyväskylän seutukuntaan.

Kuntien resurssit ovat erilaiset niin henkilöstön, nuorten määrän kuin määrärahojenkin suhteen. Joissakin kunnissa panostus nuorisotyöhön on erittäin vähäistä sekä henkilöstön että määrärahojen suhteen. Olen pyytänyt kuntien nuorisotoimilta tietoja käytettävissä olevista resursseista. Asukasmäärät ja nuorten osuus väestöstä on ilmoitettu arvioina, sillä kuntien tiedot saattavat ajankohdallisesti poiketa toisistaan ja asukasluvut vaihtelevat joissakin kunnissa melkoisesti jopa vuoden sisällä.

Alavuden kaupunki

Alavuden kaupunki sijaitsee eteläisellä Etelä-Pohjanmaalla ja kuuluu Kuusiokuntien seutukuntaan. Alavus on seutukunnan keskus. Seinäjoki on lähin suurempi keskus ja sinne on matkaa n. 50 km. Jyväskylä, Vaasa ja Tampere sijaitsevat n. 150 km:n päässä Alavudelta. Asukkaita Alavudella on 9400, joista nuoria alle 29-vuotiaita on 3100. Alavudella on yksi vakituinen työntekijä sekä yksi hanketyöntekijä. Nuorisotoimen budjetin loppusumma on 178 000 euroa. Nuorten asioista päättää vapaa-aikalautakunta.

Keuruun kaupunki

Keuruun kaupunki kuuluu läntiseen Keski-Suomeen ja Keuruun seutukuntaan. Keuruu on myös läntisen Keski-Suomen keskus. Asukkaita Keuruulla on 10500, joista alle 29-vuotiaita on 2800. Nuorisotoimella on kaksi kokoaikaista työntekijää, kolme tuntipalkkaista tilavalvojaa ja yksi harjoittelija työmarkkinatuella. Lisäksi AVT-hankkeen vetäjä toimii tuntipalkkaisena bändiohjaajana ja vetää kitaran tuunaus- eli uudistusprojektia Mahisrahalla. Mahisraha on Nuorten Akatemian jakama tuki hankkeille, joissa on mukana 13 – 17 –vuotiaita vaikeassa elämäntilanteessa olevia nuoria (Nuorten Akatemia 2011). Määrärahoja Keuruulla on käytettävissä 175 980 euroa. Keuruun nuorten asioista päättää vapaa-ajanlautakunta.

Multian kunta

Multian kunta sijaitsee Suomenselän eteläosassa, kuuluu Keuruun seutukuntaan ja Keski-Suomen maakuntaan. Multian kunta on väkiluvultaan pieni. Asukkaita on 1890, joista alle 29-vuotiaita on 500. Työntekijöitä on yksi, vapaa-aikasihteri. Nuorten asioista päättää sivistyslautakunta. Budjetti (ilman sisäisiä vuokria) on 89 350 euroa.

Petäjäveden kunta

Petäjäveden kunta sijaitsee Keski-Suomessa noin 30 km Jyväskylästä länteen. Seutukunnallisesti Petäjävesi kuuluu Jyväskylän seutukuntaan. Petäjävedellä on asukkaita 4000, joista nuoria alle 29-vuotiaita on 1000. Nuorisotoimen resurssit pitävät sisällään yhden nuorisotyöntekijän ja 50 000 euron määrärahan. Nuorisoa koskevista asioista päättää vapaa-ajan lautakunta.

Töysän kunta

Tuurin kyläkaupasta tuttu Töysän kunta sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa ja kuuluu kuusiokuntien seutukuntaan. Asukkaita Töysässä on 3100. Alle 29-vuotiaiden nuorten lukumäärää en saanut, mutta huomioiden kunnan koon sekä eläkeläisten osuuden väestöstä (26,1 %), on todennäköistä, että nuorten osuus väestöstä on alle 1000. Töysässä on yksi nuorisotyöntekijä, nuoriso-ohjaaja. Määrärahoja toimintaan on 55 000 euroa. Hallinnollisesti nuorten asiat kuuluvat sivistyslautakunnan alaisuuteen.

Virtain kaupunki

Virtain kaupunki sijaitsee Pohjois-Pirkanmaalla, ”Hämeen huipulla”, kuuluen Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan. Asukkaita Virroilla on 7500, joista nuorten alle 29-vuotiaiden osuus on 2000. Nuorisotyöntekijöitä on yksi, nuorisosihteeri. Määrärahoja nuorisotoimelle on budjetoitu 106 000 euroa. Nuorisotoimi kuuluu sivistyslautakunnan alaisuuteen. Lisäksi nuoriso- ja liikuntatoimi on yhdistetty ja liikuntas sihteeri toimii nuoriso- ja liikuntaosaston esimiehenä.

Ähtärin kaupunki

Ähtärin kaupunki sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla Suomenselän alueella ja kuuluu Kuusiokuntien seutukuntaan. Asukkaita Ähtärissä on 6500, joista nuorten alle 29-vuotiaiden osuus on 2000. Työntekijätilanne on Ähtärissä kunnan koon huomioiden melko hyvä. Nuorisotoimella on kolme vakituista työntekijää sekä

lisäksi kolme tuntityöntekijää. Nuorisotoimen budjetti on 153 800 euroa. Nuorisosasioista päättää sivistyslautakunta.

Mukana olevat kunnat ovat lähtökohdiltaan ja resursseiltaan erilaisia. Pienemmissä kunnissa on pääsääntöisesti vain yksi työntekijä. Suuremmissa kunnissa, poikkeuksena Virrat, jossa on vain yksi työntekijä, on vähintään kaksi työntekijää ja lisäksi tuntipalkkaisia työntekijöitä lähinnä nuorisotilatoiminnassa.

Cederlöfin (2004, 52-53) mukaan laadukas nuorisotyö on paikallisesti tarkoituksenmukaista, tavoitteellista ja tavoitettavissa. Jatkuvuus ja pysyvyys ovat tärkeitä elementtejä, mutta nuorisotyössä tarvitaan myös nopeaa reagointia muuttuviin olosuhteisiin ja nuorten yksilöllisiin elämäntilanteisiin. Cederlöf mainitsee myös ”edes kohtuullisen laadun edellytyksenä” sen, että pienissä kunnissa olisi vähintään yksi kokoaikainen nuorisotyöntekijä ja lisäksi valvoja-ohjaaja tai vähintään ammattitaitoinen nuoriso-ohjaaja, jonka ei tarvitsisi keskittyä hallinnollisiin tehtäviin.

AVT-hankkeessa mukana olevissa kunnissa edellä mainitut edellytykset eivät kaikissa kunnissa täyty. Joissakin kunnissa yksi nuorisotyöntekijä huolehtii hallinnollisista tehtävistä, toiminnan toteuttamisesta ja nuorten suorasta ohjaamisesta sekä valvonnasta nuorisotilatoiminnassa.

5 AUDIOVISUAALISTA TAJUNTA-HANKE YHTEISTYÖMUOTONA

5.1 Hankkeen hyödyt nuorisotyölle

Kehittämistoiminnalla on erilaisia tehtäviä. Ensimmäinen tehtävä on perustella mitä tehdään ja miksi tehdään. Toiminnalla täytyy olla määritelty lähtökohta. Kehittämistoiminnan kannalta on hyvä, jos tavoite voidaan määritellä ja perustella mahdollisimman konkreettisesti. Käytännössä kehittämistoiminta rajataan yleensä yhteen tai kahteen tavoitteeseen. Kehittämistoiminnassa on huomioitava sen merkittävyys ja ajankohtaisuus. Merkittävyys voi toisinaan olla

pelkästään sitä, että työntekijät kokevat työnsä mielekkääksi ja asiakkaiden näkökulmasta palvelut paremmiksi. Tavoitteena on saada uusia näkökulmia ja käytäntöjä sekä jatkuvuutta normaaliin työhön. (Toikko ym. 2009, 56-58.)

AVT-hankkeen lähtökohta oli nuorten bändiharrastuksen lisääminen ja syventäminen. Syventämisellä tarkoitan tässä sitä, että nuorille tarjottiin koulutusta ja esiintymismahdollisuuksia oman soittoharrastuksen ja yhdessäolon lisäksi. Kuntarajojen rikkominen oli toinen merkittävä lähtökohta. Tämä on hyvin ajankohtaista nykypäivänä, kun valtakunnallisesti keskustellaan kuntien ja erilaisten toimintojen yhdistämisestä. Uudet käytännöt yhteistyössä naapurikuntien kanssa ovat tervetulleita nuorisotyön kentälle. Nuorisotyöntekijät kokivat kokoukset mielekkäiksi, sillä niissä voitiin keskustella AVT-hankkeen lisäksi laajemmin nuorisotyöstä ja –toiminnasta.

Ensimmäinen teemakysymys oli ”Onko hankkeesta ollut apua tai hyötyä ns. normaalin nuorisotyön pyörittämiseen”? Normaalilla nuorisotyöllä tarkoitan tässä yhteydessä kaikkea muuta nuorisotoimintaa kuin bänditoimintaa, vaikka sekin on sisältynyt useiden kuntien normaaliin toimintaan jo vuosikymmeniä. Erityisesti Alavudella ja Keuruulla on bänditoiminnalla pitkät perinteet.

”Tää on tuonu lisäarvoa nuorisotyöhön ja väitän, että tietenkä jotain tästä olis toteutunu ilman tätä hankettakin, mutta tää on tuonu niinku sitä jotain...lisää...ja varmaan nuorisotyölle semmosta niinku arvonnousua ja lisää julkisuutta yhteistyön kautta. Tää on kuitenkin ollu uutta tälle toiminnalle.” (Haastateltava 1 2011.)

AVT-hankkeen alkuvaiheessa pidettiin lehdistötilaisuus Keuruulla. Juttuja saatiin isoin otsikoin Keskisuomalaiseen, Aamulehteen sekä hankekuntien alueella ilmestyviin paikallislehtiin. Paikallislehdet ovat julkaisseet kirjoituksia myös AVT-hankkeen eri paikkakunnilla tapahtuvista bänditapahtumista. Julkinen näkyvyys

nuorten harrastustoiminnassa tuo aina jonkin verran lisäarvostusta suuren yleisön silmissä, joskin se mielestäni on usein hyvin lyhytaikaista.

”...ilman tätä hanketta tätä ei varmaan olis siinä laajuudes tätä toimintaa. Siinä alussa oli meiltä bändiä mukana mutta nyt ei sitte loppuosassa ollu, että....mutta ei sen takia kannata jäähä pois, ku täs oli muutaki sitä juttua ja jos on tarkoitus ollu laajentaa niin on sitten tarjottavaa”. (Haastateltava 3 2011.)

”Hanke on tuonu uutta sisältöä nuorisotyön kenttään. Näillä työntekijäresursseilla ja näin spesiaalia aihealuetta ei olis ollu millään mahdollista toteuttaa ilman hanketta”. (Haastateltava 4 2011.)

”Joo. Bänditoimintaahan on jonkin asteisena ollu koko ajan, mutta että tota tässä justihin niinku se kuntien ylittävä toiminta...ne on saanu esiintymismahdollisuuksia ihan toisella tapaa ja vieny sitä harrastusta pitemmälle.” (Haastateltava 6 2011.)

Eri paikkakunnilla järjestettävät bändi-illat ovat tuoneet nuorille mahdollisuuksia esiintymistilaisuuksiin. Nuorisotiloissa tai vastaavissa paikoissa on bändi-iltoina esiintynyt muutama hankkeessa mukana ollut bändi, esimerkiksi Alavuden ja Keuruun bändejä yhdessä. Virroilla toteutettiin pääasiassa nuorille suunnattu Uuden Vuoden vastaanottotilaisuus 2009, jonne kutsuttiin Virtain oman bändin lisäksi Alavudelta yksi bändi. Virtain bändipojat innostuivat myös järjestämään, nopealla aikataululla, nuorten bändikatselmuksen Virtain Juhannusjuhlien yhteyteen kesällä 2010. Tähän tapahtumaan bändit ”värvättiin” Facebookin kautta aktiivisen hankkeessa mukana olleen jäsenen välityksellä. Yhteistyö nuorten osalta on siten, ainakin esiintymisien suhteen, laajentunut AVT-hankeessa mukana olevien kuntien ulkopuolelle.

Cederlöf (2007, 57) on todennut nuorisotoimia koskevien kyselytutkimusten pohjalta nuorisotyön arvostuksen olevan valtakunnallisesti vähäistä. Tulokset

ovat osittain tulkinnanvaraisia, eikä voida suoraan sanoa, onko kyseessä nuorisotoimen edustajien omakohtainen kokemus ja näkemys vai todellinen arvostuksen taso. Vain joka toisessa kunnassa nuorisotyö määritellään peruspalveluksi. Valtiontilintarkastajien kertomuksen mukaan ”nuorisotyö on peruspalvelu, mikä edellyttää valtiolta ja kunnilta näkemystä työn tärkeydestä ja välttämättömyydestä.”

Nuorisotyön arvostuksesta puhuminen on usein vaikeaa nimenomaan nuorisotyöntekijöille. He saattavat todeta ”juhlapuheissa”, että nuorisotyötä arvostetaan, mutta muissa yhteyksissä tuodaan esille arvostuksen ongelma. Omat tunteet ja ajatukset saattavat heijastua nuorisotyöntekijöiden vastauksista. Ne voivat perustua omakohtaiseen kokemukseen ja tunteeseen, uskomuksiin tai toiveisiin toisenlaisesta tilanteesta ja arvostuksesta. Toisaalta on vaikea myöntää, että oma tehtäväkenttä tai vastuualue ei saa arvostusta ja merkityksellisyyttä muiden silmissä. (Cederlöf 2004, 73.)

Cederlöf (mt., 335) on tutkinut pienten kuntien nuorisotyötä. Monissa kunnissa lautakunnat ovat monialaisia sivistyslautakuntia, joiden alueeseen kuuluivat nuorisotoimen lisäksi esimerkiksi koulu-, liikunta-, kulttuuritoimi ja kirjasto. Nuorisotyöntekijän suhde lautakuntaan oli ongelmaton mutta myös passiivinen. Eniten huomiota saanut asia oli budjetin laadinta. Vaikka nuorisotoimen määrärahoitusta olisi perusteltu hyvin, ei lisärahoitusta yleensä tullut. Tähän oli vaikuttamassa lautakunnan lisäksi ylemmät kuntakohtaiset päätökset ja päättäjät. Lisäksi nuorisotyöntekijät kokivat, ettei lautakuntien jäsenillä ollut riittävästi tietoa tai kiinnostusta nuorisotyötä kohtaan. Toisaalta aikaisempia nuorisolautakuntia ei välttämättä kaivattu takaisin, sillä ne saatettiin kokea passiivisiksi ja sisäänpäin kääntyneiksi.

Miksi nuorisotyön arvostus nousee nuorisotyöntekijöiden keskusteluissa lähes aina esille? Tämä osoittaa mielestäni hyvin sen, miten nuorisotyöntekijät alueellamme kokevat nuorisotyön arvostuksen. Nuorten asiat nousevat voimakkaammin esille juuri ennen kunnallisvaaleja, mutta jäävät usein ”tärkeämpien asioiden” jalkoihin. Voimavarojen riittämättömyys on myös osoitus

arvostuksen puutteesta. Yhteistyö naapurikuntien kanssa tuo osaltaan useamman äänen ”huutamaan nuorten puolesta”. Hankkeemme näkyvyys laajasti lehdistössä on tuonut lisää arvostusta ainakin nuorten vanhemmilta tulleiden kommenttien myötä. He olivat iloisia, että tällainen hanke käynnistettiin ja, että nuorisotoimet panostavat nuorten bänditoimintaan ja musiikkiharrastukseen. Koulutuksellinen toiminta koettiin erittäin tervetulleena lisänä esiintymismahdollisuuksien rinnalla.

AVT-hankkeeseen liittyvä nuorten koulutus koettiin tärkeäksi myös ohjausryhmässä. Koulutuksen kautta saatiin nuorille tuntumaa tapahtumien järjestämisen kokonaisuudesta sekä siitä, miten tärkeää on ”hallita homma”, soittamisen lisäksi myös muu toiminta, että tapahtuma onnistuu.

Hankkeen koulutuksellinen osuus ei olisi onnistunut ilman vetäjän ammattitaitoa ja paneutumista nuorten bändiharrastukseen. Nuorisotyöntekijöiden ammattitaito ei olisi välttämättä riittänyt etsimään mm. sopivia (ja edullisia) kouluttajia hankkeeseen. Ei olisi myöskään ollut riittävästi ammattitaitoa nähdä, minkälaisia koulutuksia on järkevää järjestää.

”Tuskin oltais järjestetty. Kyllä ne olis jääny järjestämättä ne koulutukset ainaki.” (Haastateltava 2 2011.)

”Sillä tavalla, että se oma sektori on kapee... tai ei niin kapeekaa, mutta ilman tätä hanketta tätä ei varmaan olis siinä laajuudes tätä toimintaa.” (Haastateltava 3 2011.)

Koulutustilaisuudet ovat saaneet positiivista palautetta myös mukana olleilta nuorilta. He ovat saaneet paljon sellaista oppia ja tietoutta, mikä ei olisi ollut mahdollista ilman tätä hanketta. He ovat ymmärtäneet, että pelkkä ”autotalliharjoittelu” ei riitä, jos asettaa tavoitteet korkeammalle ja haluaa esiintyä yleisölle.

5.2 Hankkeen huonoja puolia

Mitkä ovat olleet AVT-hankkeen huonoja puolia? Haastateltavien tuntui olevan vaikea löytää AVT-hankkeesta huonoja puolia. Muutamia pieniä asioita, jotka voidaan luokitella huonoiksi puoliksi, kuitenkin lopulta löytyi.

”Mä en ainakaan pysty sanomaan niinku mitään konkreettista huonoa puolta..tai jos sit sen haluis määritellä niinku huonoksi puoleksi, että Keuruu on hanketta niinku hallinnoinu, niin onhan se tuonu töitä semmosena lisämausteena tai lisähöysteenä mutta...mutta tota niin ...niin, sit siitäkää oo ny pitäny stressiä ottaa, että se on menny siinä sivujuonteena ja ...ja siinä sitte muitten töitten ohella”. (Haastateltava 1 2011.)

”No ei muuta tietysti ku hanke loppuu aina niin ainahan sitä sitte aattelee, että kuinka se jatkuu että...mun mielestä täs on kuitenkin se, että on saanu niitä kontakteja nämä bändit luotua jonkun verran, että keikkaa pukkaa...pukkaa varmaan jälkeenkäin päin... sitte ku hanke loppuu niin jää vähä, että oliko se ny sitte tässä”. (Haastateltava 2 2011)

Nuorisotyössä, kuten muussakin kunnallisessa työssä, on meneillään tuhansia projekteja. Projektit ovat usein lyhytjännitteisiä ja projektin tuloksia ei välttämättä siirretä pysyviin toimintoihin. Osa projekteista on toteutettu hyödyntäen pelkästään projektirahoitusta, eikä varsinaiseen toiminnan kehittämiseen ole kiinnitetty huomiota. Rahoitusehdot on tiukasti määritelty, eikä niitä saa käyttää pysyviin perustehtäviin. (Cederlöf 2007, 28-29.)

Hankkeilla on yleensä palkattu työntekijä, joka keskittyy pelkästään kyseiseen hankkeeseen, sen läpiviemiseen, talouteen ja kehittämiseen. AVT-hankkeeseen palkattiin hanketyöntekijäksi musiikkialan ihminen, jonka tuntemus varsinaisesta nuorisotyöstä oli, ainakin aluksi, melko vähäinen. Koska Keuruun kaupunki

hallinnoi hanketta, oli luonnollista, että se työllisti enemmän Keuruun nuorisotyöntekijöitä kuin muita. Kokenut työntekijä ei tosi pitänyt tehtävää suurena.

Hankkeiden luonne on se, että niillä on alku ja loppu. Se, miten toiminta jatkuu hankkeen jälkeen, on hyvin paljon kiinni niistä henkilöistä, jotka hankkeessa ovat olleet mukana. Yhteydenpito esimerkiksi bändien välillä ei tarvitse vetäjää tai organisoijaa. Nuoret voivat hyödyntää saamiaan kontakteja jatkossakin erilaisten hankkeessa muodostuneiden yhteydenpitokeinojen avulla. Facebook ja matkapuhelimet ovat osoittautuneet hyvin käyttökelpoisiksi välineiksi nuorilla. Käsittelen tarkemmin hankkeen jälkeistä toimintaa kappaleessa 5.5 ”Mitä hankkeen jälkeen”.

”No mä voisin mainita semmosen tota...musiikin sisällön puolesta hieman kapea sektori tuli näissä bändeissä, jotka tuli mukaan. Olis kaivannu vähä sitä kevyempääkin musiikkia ja jotain erilaisuutta...hip hop, rap, pop genre...et soli ny tätä raskasta musiikkia suurelta osin tota ja.. jotaki...mut se nyt ei ole niinku hankkeen vika se musiikki mitä tuli, vaan tää nyt oli sellasta trendikästä ja makuasia ehkä. Kovaa rokkia ikäni kuunnelleena tota ..mutta sitte sitä...oppinu, että on muitaki musiikin lajeja”.
(Haastateltava 5 2011.)

AVT-hankkeessa oli tärkeintä saada nuoret mukaan toimintaan, järjestää heille koulutusta sekä soitannollisesti että tapahtuman, nimenomaan bänditapahtuman, järjestämisestä. Tässä mielessä tavoitteeseen päästiin, vaikka mukana olevat bändit edustivatkin pääasiallisesti raskasta, metalli- ja hevimusiikkia.

Mielestäni eräs huono puoli oli se, ettei aika riittänyt paneutumaan hankkeen monipuoliseen tarjontaan riittävästi. Nuorten aktivoiminen olisi ainakin omalla kohdallani voinut olla tehokkaampaa. Virroilta oli hankkeessa mukana vain yksi bändi vaikka tiedän, että kokoonpanoja kyseisessä ikäryhmässä on useampia.

Yhteistyö vaatii resursseja eli täytyy olla aikaa tai riittävästi henkilöstöä paneutumaan toimintaan.

Cederlöf (2007, 124) tuo teoksessaan ”Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä” esiin yhteistyön vaativuuden. Yleisesti ottaen yhteistyö sujuu paremmin suurilla paikkakunnilla. Hyvin toteutettuna yhteistyö voi tehostaa toimintaa ja säästää osallistujien voimavaroja. Yhteistyö vaatii kuitenkin oman panostuksensa niiltä henkilöiltä, jotka siinä ovat mukana. Perustehtävät vievät, varsinkin pienissä kunnissa, niin paljon aikaa, että yhteistyö ja sen kehittäminen eivät välttämättä helpota henkilöstön tilannetta.

”Välillä on tuntunu siltä, että jäämmekö ns. oppositioon? Tulevaisuudessa hanketyöntekijän näkyvyys ja tapahtumatoiminnasta tiedottaminen ja toiminnan tuominen kaikkiin hankekuntiin saisi olla tasavertaista.” (Haastateltava 4 2011.)

Yhteistyö on monimutkainen vuorovaikutustilanne. Vaikka ryhmämme pääasiallisesti toimi hyvässä yhteisymmärryksessä, nousi tiedon kulun suhteen esiin puutteita. Toiset kokivat tiedottamisen olevan hidasta. Ellei ollut mukana kokouksessa, saattoi tieto tapahtumista ja niihin liittyvistä asioista tulla myöhässä, jolloin ei ollut riittävästi aikaa markkinointiin. Monet toiminnot kompastuvat tiedottamiseen, vaikka nykyaikana se on melko helppoa tietokoneiden avulla. Tietokone ei kuitenkaan toimi itsestään vaan sen takana on ihminen omine ajatuksineen. Monissa tapauksissa itse toiminnan tai tapahtuman järjestäminen vie niin paljon aikaa ja ajatuksia, ettei muista kiinnittä huomiota tiedottamiseen. Tapahtuman onnistumisen kannalta tiedottaminen tarpeeksi ajoissa ja riittävästi on kuitenkin erittäin tärkeää. Erotan tässä yhteydessä toisistaan tiedottamisen ja markkinoinnin vaikka ne liittyvät läheisesti toisiinsa. Tämä siksi, että tarkoitan tässä tiedottamisella tiedon kulkua ohjausryhmän ja vetäjän välillä ja markkinoinnilla tiedottamista ulospäin, lähinnä tapahtumiin osallistuvalla yleisöllä. Markkinointi vaatii oman aikansa. Nuorten kanssa toimiessa ei riitä, että ilmoitetaan tapahtumasta lehdessä viikkoa aikaisemmin.

Nuoret tarvitsevat aikaa ”puskaradiotoimintaan” ja sopimiseen siitä, että osallistuvat yhdessä tapahtumaan.

5.3 Hankkeen vaikutus nuorisotoimen resursseihin

Kuten edellä kuntia kuvaavassa osiossa on todettu, resurssit vaihtelevat suuresti kunnittain. Kolmantena teema-aiheena oli: Onko hanke vaikuttanut resursseihin eli henkilöstöön ja määrärahoihin? Keuruun kaupunki oli ainoa kunta, jossa hanketta varten budjetoitiin erikseen lisää rahaa. Muissa kunnissa tarvittavat määrärahat kerättiin muilta menokohdilta, kuten esimerkiksi toimistotarvikkeista.

”Meillä ainaki selkeesti voi kyllä ihan oikeesti sanoa, että toi Karin...Kari siis totta kai..että on projektilla oma työntekijä, joka vetää tätä kuntayhteistyötä, että eihän tämmöstä olisi tapahtunu, jossei sillä olis ollu työntekijää.” (Haastateltava 1 2011.)

”No resurssit, niinku henkilöstö, on tullu Karin kautta. se on niinku siinä ja varsinaisesti määrärahat,,niin, niitä ei oo tullu lisää mutta ne kaivetaan sit sieltä tarpeen mukaan...budjetista...” (Haastateltava 3 2011.)

Projektipäällikön tehtävänä on huolehtia siitä, että projektin suunnittelu, toteutus, budjetti ja lopputulos vastaavat projektille asetettuja tavoitteita. Projektipäällikön hyviä ominaisuuksia ovat päämäärätietoisuus ja tarkkuus, hyvä itsetunto ja kyky johtaa ihmisiä, hyvät neuvottelutaidot ja esiintymiskyky, uskallusta puuttua asioihin ja uskallusta sanoa myös ”ei” sekä taito kohdata epäonnistumisia. (Kettunen 2003, 29-31.)

Kettusen (2003, 117) mukaan projektilla tulee olla projektiryhmä tai ohjausryhmä riippumatta siitä kuinka paljon henkilöstöä on irrotettavissa projektiin. Valvonnalla varmistetaan mm. projektin toteutuminen suunnitellussa aikataulussa.

Vetäjä oli AVT-hankkeessa avainasemassa. Kuntien nuorisotyöntekijöillä ei olisi ollut mahdollisuutta irrottautua muista tehtävistä vetämään usean kunnan muodostamaa hanketta. Vetäjä oli vastuussa koulutuksien ja tapahtumien järjestämisestä. Hän teki työtään tiiviissä yhteistyössä AVT-hankkeeseen osallistuneiden nuorten kanssa. Ohjausryhmällä oli toki ”langat käsissään” jo taloudellisten kysymysten vuoksi. Ohjausryhmä antoi toiminnalle raamit ja suuntaviivat, joiden mukaisesti toimittiin.

”Pojat on hoitanu itte sillai että mä en oo välikätenäkää ollu, että pojat on niin fiksuja, että ne osaa itte toimia ja ottaa yhteyttä ja sä otat suoraan nuoriin ja tosi niinku, ei oo tarvinnu tällä tavalla, että ”pitää vielä soittaa”, että se on niinku sillai helpottanu aika palio. Kyllä nää koulutukset on kans hyviä, ku itte on miettiny, jos pitää koulutusta järiestä, niin se on hoitunu tätä kautta”.
(Haastateltava 2 2011.)

Hankkeessa, on se sitten mikä hanke tahansa, on erittäin tärkeää, että vetäjällä on tietoa ja taitoa viedä hanketta eteenpäin. AVT-hankkeen ohjausryhmässä ei vetäjän lisäksi ollut ketään sellaista henkilöä, jolle bänditoiminta, bändissä soittaminen ja siihen liittyvät äänentoistolliset asiat, setin kokoaminen jne., olisivat olleet entuudestaan tuttuja. Hyviä musiikin kuuntelijoita he kyllä olivat kaikki. Ilman vetäjän panosta hanke ei olisi onnistunut tai se olisi jäänyt pieneksi ”pintaraapaisuksi.” Hankkeen vetäjän järjestämät koulutustilaisuudet nuorille bändiharrastajille olivat erittäin hyviä. Koulutuksiin vetäjä oli hankkinut itsensä lisäksi ammattitaitoisia muusikoita opettamaan bändeissä soittavia nuoria. Heillä oli mahdollisuus keskustella keikkailusta yleensä ja kuulla tämän ihannoimansa toiminnan varjopuolista, muun muassa pitkistä ja raskaista päivistä ja öistä. Keikkailu tapahtuu yleensä illalla ja kestää myöhään yöhön. ”Kamojen” kasaaminen ja autoon lastaaminen tapahtuu vasta keikan jälkeen. Kotimatalle päästään lähtemään joskus aamuyöstä. Mikäli tekee vielä jotakin muuta työtä tai käy koulua, kuten hankkeemme nuoret, voivat päivärytmit heittää melkoisesti.

AVT-hankkeen ohjausryhmässä tuli usein esille työssä jaksaminen. Ohjausryhmän jäsenet ovat kokeneet hankkeessa mukana olemisen ja yhteiset kokoukset voimaannuttavina. Muutaman kohdalla mahdollisuus kouluttautua uudelleen ja päästä toisenlaisiin töihin oli selkeästi tavoitteena. Kunnissa oli todettavissa arvostuksen puute, joka vie usein työntekijät stressitilanteeseen. Suuret odotukset ja vaatimukset yhdistettynä liian pieniin resursseihin ei toimi. Tehtäviä jää suorittamatta tai sitten kaikki yritetään suorittaa ainakin jollakin tasolla, jolloin ei välttämättä voida puhua laadukkaasta nuorisotyöstä. Käsittelen työssä jaksamista ja siihen liittyviä asioita paremmin luvussa 5.4. ”Miten nuorisotyöntekijät kokivat yhteistyön toimineen”.

Pienten kuntien nuorisotyöntekijät kärsivät usein psyykkisestä kuormittavuudesta, joka liittyy työntekijän asemaan ja nuorisotyön yleiseen arvostukseen. Nuorten, aktiivisten nuorisotyöntekijöiden panostusta työhönsä ei arvostettu, mikä voi johtaa työstä irtisanoutumiseen. (Cederlöf 2004, 357.)

Vetäjän rooli oli hankkeessamme erittäin vahva. Nuorisotyöntekijöiden ei itse tarvinnut huolehtia esimerkiksi koulutuksien järjestelyistä. Ne olivat pääasiallisesti vetäjän vastuulla. Hanke eli tavallaan omaa elämänsä vetäjän ja nuorten kesken. Toki tarvittiin apua tilaisuuksien tai tapahtumien paikkojen varaamisessa, vuokraamisessa, ilmoittelussa ja muissa tämän kaltaisissa tehtävissä, varsinkin, jos tapahtumat olivat jossakin muualla kuin vetäjän kotipaikkakunnalla. Päällimmäisenä ajatuksena ohjausryhmän jäsenillä oli se, että hankkeen ansiosta on saatu myös henkilöstöresursseja toiminnalle vetäjän myötä.

5.4. Miten nuorisotyöntekijät kokivat yhteistyön toimineen

Toikko & Rantanen (2009, 98-99) toteavat Kotteriin (2002) viitaten, että toiminnan kehittämisessä tulisi edetä asioiden näkemisestä tunteisiin. Vasta sitten kehittäminen voi muodostua muutokseksi. Toimijoiden tulee osallistua

kehittämistoimintaan omien ajatusten ja kokemusten kautta sekä jakaa niitä vuorovaikutuksessa toisten osallistujien kanssa. Avoin keskustelu ja mahdollisuus esittää erilaisia näkökantoja voi edistää hankkeen tai toiminnan toteutumista.

”Kyllä täytyy kyllä sanoa, että ne palaverit, ohjausryhmän palaverit, niin ne on kyllä varmasti, ne missä minä oon päässy olemaan mukana, ne on ollu sellasia, että kyllä siel on terapioitu muutakin ku tätä hanketta, että kyllä tää on ollu aika tärkee meille työntekijöille. Että me on päästy purkamaan sielä...täähän on yhdenlaista työnohjausta ja työssä jaksamista ja sitä, että hei... että on tahkottu yksin tätä työtä kunnissa niin paljon, että on ollu sillä lailla ihan oikeesti henki ja reikä ja tuskimpa me oltais, väitän, tiättökö, sillä lailla ihan oikeesti toistemme kanssa jos tätä ei ois ollu...tätä ohjausryhmää esimerkiksi”. (Haastateltava 1 2011.)

”Tosiaan, kun ne asiat nyt kuitenkin on kaikilla samanlaisia, tietysti nuoriso on vähä erilaista ku toisella paikkakunnalla mutta eikö nuoret oo kuitenkin nuoria ja samojen asioiden kans niinku.” (Haastateltava 2 2011.)

”Ohjausryhmän kokoukset on ollu rentoja ja usein oon tuntenu näissä yhteisissä tapaamisissa hyviä työnohjauksellisia elementtejä. Yhteistyö siis jatkukoon”. (Haastateltava 4 2011.)

Cederlöfin (2004, 62) tutkimuksessa nuorisotyön haasteista pienissä kunnissa nousi voimakkaasti esille vuorovaikutus henkilösuhteiden kautta. Yhteistyön koettiin sujuneen hyvin, jos ”henkilökemiat” toimivat.

Työnohjaus

Työnohjaus tapahtuu yleensä koulutetun työnohjaajan avulla. Ohjauksessa paneudutaan omaan työhön ja rooliin työyhteisössä kysymysten, kokemusten ja

tunteiden tulkinnan kautta. Työnohjausta käytetään usein työssä jaksamisen apuvälineenä. Ohjaus on yleensä ryhmätoimintaa, jossa saman ammattialan tai työpaikan eri yksiköiden edustajat pohtivat suhdetta omaan työhön liittyviin kysymyksiin ja ongelmiin. Työnohjauksen tarkoituksena on saada työnohjaajan avulla henkilöitä löytämään omia ratkaisuja pulmiinsa. Työnohjaus on ”henkireikä” siinä mukana oleville työntekijöille. (Suomen työnohjaajat 2011.)

Työnohjaus on syntynyt vaativaa asiakastyötä tekevien sosiaalityön, kirkon ja terapeutin hoitotyön työntekijöiden keskuudessa. Aluksi työnohjaus tapahtui kokeneemman työntekijän kollegallensa antamana opetuksena ja muistutti perehdyttäjän tai mentorin toimintaa. Työnohjaus on vähitellen muotoutunut jatkuvan ammatillisen kasvun ja työn laadullisen kehittämisen välineeksi. Samalla työnohjaajan rooli on muuttunut ammatillisen pohdinnan ammattilaiseksi. Työnohjaajalla tulee olla kyky auttaa ohjattavia työn kuormittavuuden säätelyssä, vaikeiden asiakastilanteiden käsittelyssä sekä ammatillisen kehityksen edistämässä. Työnohjaus on aina joko kahden tai useamman ihmisen vuorovaikutusta, jonka tarkoituksena on päästä yhteisiin päämääriin. (Alhanen, Kansanaho, Ahtiainen, Kangas, Soini & Soininen 2011, 15-23.)

Työnohjauksen vertailua muihin valmennus- ja tukimuotoihin

Työnohjauksella on yhteisiä piirteitä ammatilliseen lisäkoulutukseen, konsultointiin, mentorointiin, valmennukseen ja terapiaan, mutta se ei ole suoranaisesti mitään edellä mainituista. Koulutuksesta työnohjaus eroaa siinä, että työnohjauksella ei ole täsmällistä asiasisältöä, joka lisäisi tietoja ja taitoja joillakin ennakolta sovitulla aihealueilla. Konsultoinnin suhteen työnohjaus eroaa siinä, ettei ole ennalta määrättyä tavoitetta, mistä tehdään analyysia ohjattavien työnteosta. Työnohjaus voidaan edelleen tilata kokeneemalta työntekijältä, jolloin työntekijä saa mentorilta arvokasta tietoa osaamisen ja kokemuksen myötä. Tämä voi toisaalta olla haitallista, jos ohjattava kokee mentorin liian auktoriteettisena ja toimii kirjaimellisesti hänen ohjeidensa mukaisesti. Työnohjauksella on läheisiä piirteitä valmennuksen kanssa. Molemmat

keskittyvät välittömään työtilanteeseen ja henkilökohtaiseen oppimisprosessiin. Valmennuksessa asetetaan kuitenkin heti alussa määritellyt tavoitteet, joihin pyritään. Työnohjaus on monipuolisempaa ja joustavampaa tilanteiden muuttuessa. Yhtäläisyys terapiaan on olemassa, kun työntekijä tuo esille henkilökohtaisia asioita, mielikuvia ja tuntemuksia. Tätä tapahtuu enemmän yksilötyönohjauksessa kuin ryhmäohjauksessa. Työnohjaajan tehtävä on auttaa ohjattavaa miettimään, miten henkilökohtaiset asiat vaikuttavat ennen kaikkea työntekoon. (Alhanen ym. 2011, 15-23.)

Tunteet vaikuttavat voimakkaasti työhyvinvointiin. Johtajatasolla kiinnitetään huomiota tuloksiin ja toiminnan tehokkuuteen. Jatkuvat muutokset työelämässä ja -ympäristössä tuloksellisuuden vaatimusten rinnalla aiheuttavat työntekijöille stressiä ja loppuun palamista. Tunteet vaikuttavat ajattelun lisäksi ihmisen koko kehoon. Hyvään lopputulokseen pääseminen edellyttää siis ihmisen kokonaisvaltaista huomioimista, johon vaikuttavat tunteiden ja järjen yhteistyö sekä ajattelun ja kokemuksen hyväksyminen. Myös kielteiset tunteet tulisi hyväksyä osana prosessia. Kielteiset tunteet nousevat pintaan, kun ihminen kokee menettäneensä hallinnan suhteessa työhön ja muutoksiin. (Juuti & Virtanen 2009, 137.)

AVT-hankkeen ohjausryhmän palaverit olivat hyvin vuorovaikutuksellisia ja toiminta kokonaisuudessaan sujui hyvässä yhteishengessä. Kaikilla osallistujilla oli mahdollisuus tuoda omia ajatuksiaan esiin, koskivat ne sitten AVT-hanketta tai jotakin muuta nuorisotoimen ajankohtaista asiaa. Kuten haastateltava 1 sanoi, kokoukset ovat olleet eräänlaista terapiaa kuntien nuorisotyöntekijöille. Jokaiselle pienten kuntien ongelmat olivat tuttuja ja kokouksissa voitiin jakaa tuntemuksia sekä vaihtaa ajatuksia omista kokemuksista ja tilanteista omalla työpaikalla. Keskustelut liikkuivat usein työssä jaksamisessa. Välillä tunteet olivat todella pinnassa, ei kylläkään AVT-hankkeen asioiden vuoksi, vaan yleisesti koskien nuorisotyön arvostusta, päättäjien ja johtavien viranhaltijoiden arvostusta työntekijöitä ja heidän tekemäänsä työtä kohtaan. Kokoukset koettiin hyvin voimakkaasti myös työnohjauksellisiksi kokoontumisiksi, vaikka ryhmällä ei ollut varsinaista ulkopuolista työnohjaajaa. Jokainen ryhmän jäsen toimi

kyseisessä roolissa oman persoonallisuutensa kautta riippuen siitä, minkälaisesta asiasta kulloinkin oli kyse. Hanke on vaikuttanut kaikkien kuntien nuorisotyöntekijöiden työssä jaksamiseen positiivisella tavalla.

”Ku kokoontuu niinku nuoriso-ohjaajat niin ne asiat on jokaiselle tuttuja eikä oo niinku eri alojen virkamiehiä, jotka ei niinku täysin ymmärrä, mistä sä puhut ja voi sanoa, että ”joo, mä tiedän, meillon ollu ihan sama” ja sillä tavalla tää on hyvä asia. Tulee semmosta kaikupohjaa, ettei oo semmonen ”never heard”-meininki. (Haastateltava 5 2011.)

Soanjärvi (2011, 118) on kuvannut osuvasti nuorisotyön ja nuorisotyöntekijöiden laajaa kenttää. Kaikki, mikä liittyy jollakin tavalla nuoriin, on nuorisotyöntekijöiden kenttää. Tähän kenttään kuuluu toimintoja laidasta laitaan liittyen nuorten käyttäytymiseen eri tilanteissa, erilaisiin toimintamuotoihin ja yleensä elämään iloineen ja suruineen. Nuorisotyöntekijä on se, jonka odotetaan olevan aina tarvittaessa paikalla ja auttamassa. Toisinaan tilanteet ovat sellaisia, ettei nuorisotyöntekijän koulutus välttämättä vastaa haasteeseen, mutta siitä huolimatta nuorisotyöntekijät ottavat tehtäviä hoitaakseen, ellei mikään muu taho sitä tee.

Kuntien resurssit vähenevät mutta samanaikaisesti vaatimukset pysyvät entisellä tasolla tai jopa lisääntyvät. Valtion taholta on nuorisolain myötä annettu kunnille lisää tehtäviä (mm. nuorten kuuleminen heitä koskevissa asioissa, monialaisen yhteistyöryhmän muodostaminen, etsivä nuorisotyö), mutta missään vaiheessa, ei valtionhallinnossa tai kunnallishallinnossa, ole suoranaisesti osoitettu tehtävien hoitoon lisää rahoitusta. Poikkeuksena on ehkä valtion rahallinen panostus etsivään nuorisotyöhön. Monessa kunnassa esimerkiksi etsivä nuorisotyö hoidetaan hankerahoituksen turvin ja kuten aikaisemmin on todettu, hankkeella on aina alku ja loppu. Pelkona (ainakin pienissä kunnissa) on, että etsivä nuorisotyö ”sulautetaan” vähitellen muuhun nuorisotyöhön, vaikka etsivä nuorisotyö tarvitsisi ehdottomasti omat työntekijänsä.

Soanjärveen (2011, 118) viitaten voidaan todeta, että alueemme kuntien nuorisotyöntekijät ovat niitä ”joka-paikan-höyliä”, jotka ovat tottuneet työssään tekemään asioita laidasta laitaan. Kuka muu niitä tekisi? Työntekijöiden asenne nuoria ja nuorisotyötä kohtaan on auttavainen ja positiivinen. Nuorisotyöntekijät haluavat tehdä asioita nuorten hyväksi, vaikka välillä tuntuu, että kaikki yrittäminen on turhaa.

Toikko & Rantanen (2009, 92) toteavat, että ihmisten väliseen vuorovaikutukseen vaikuttavat asenteet ja sen mukaan tavoitteet. AVT-hankkeessa asenteet nuorisotyöntekijöillä olivat hyvin samankaltaiset. Kaikkien tavoitteena oli kehittää nuorten bändiharrastusta ja saada nuoret innostumaan hankkeen tuomista mahdollisuuksista, eritoten koulutuksista ja esiintymisistä. Kaikkien tavoitteena oli myös saada yhteistyö käyntiin helpottamaan kuntien resurssipulaa sekä tuomaan jotakin lisäarvoa omalle työlle.

5.5 Mitä hankkeen jälkeen

Hanke päättyy, päättykö yhteistyö? Seuraava teema oli ”miten tätä yhteistyötä voisi kehittää vai onko siinä kehitettävää? Tällä kysymyksellä halusin selvittää sitä, ovatko nuorisotyöntekijät kokeneet yhteistyön niin merkittäväksi, että he ovat valmiita jatkamaan yhteistyötä jossakin muodossa. Voidaanko yhteistyötä jatkaa ilman hanketta? Hanke on ainakin laajentanut yhteistyöaluetta sekä muuttanut yhteistyösuuntia. Nuorisotyöntekijät ovat tutustuneet toisiinsa yhteisten kokoontumisten merkeissä, joka on huomattavasti tehokkaampi keino kuin sähköpostin ja puhelimen välityksellä toteutettu yhteistyö ja tutustuminen.

”Hanke menee mutta tähän voi kytkeä muitakin yhteistyömahdollisuuksia”. (Haastateltava 1 2011.)

”Nyt on aika hyvä pohja tosiaan ja tästä pystyy rönsyilemään vaikka mitä...mitä nyt nähdään semmosta kunnassa, mikä vois tuoda lisää tähän.” (Haastateltava 2 2011.)

Koska hankkeet ovat yleensä lyhytaikaisia, jonkin tietyn asian ympärillä pyöriä toimintoja, ja niillä on tietty kesto, on ongelmana se, miten toimintaa voidaan jatkaa hankkeen jälkeen. Haastattelutilanteessa tuli selvästi esille se, että halukkuutta yhteistyön jatkamiseen löytyi runsaasti. AVT-hankkeen kohdalla olemme tehneet suunnitelmia jatkosta. AVT-hankkeeseen meillä ei ole mahdollisuuksia saada jatkorahoitusta, mutta sitä hyödyntäen olemme jatkamassa ”Luovaa virtaa”- nimisellä hankkeella. Alkuperäinen ajatus oli se, että AVT-hankkeessa mukana olleet bändit tekevät ja esittävät musiikkia ja muilta osin hanke liittyy luovaan toimintaan, lähinnä teatteriin, sirkustaiteeseen tai muuhun vastaavaan esittävään taiteeseen, missä musiikilla voi olla merkittävä osa. Tällä hetkellä on käynnissä kiinnostuneiden nuorten ja ohjaajien etsintä. Aikataulu on tiukka, sillä tarkoituksena on saada musiikillinen teatteriesitys valmiiksi kevääseen 2012 mennessä.

Useassa kunnassa tilanne on valitettavasti se, että ei ole onnistuttu herättämään nuorten kiinnostusta hankkeeseen riittävästi. Toinen ongelma on se, että AVT-hankkeessa kolme vuotta mukana olleista nuorista osa on vaihtanut paikkakuntaa opiskelujen vuoksi, eivätkä näin ollen ole mukana seuraavassa hankkeessa. Vaihtoehtona on suunnitelmien muutos. Olemme jo alustavasti keskustelleet siitä, että emme valmista mitään yhteistä esitystä, vaan keskitymme enemmän nuorten lyhyisiin, mahdollisesti viikonlopun kestäviin, koulutustilaisuuksiin. Näissä koulutuksissa voidaan harjoitella itseilmaisua, luovuutta, esiintymistaitoja, musiikin ja teatterin tai liikunnan yhdistämistä sekä tietenkin sosiaalisia taitoja. Hankkeelle on myönnetty rahoitusta läänin taholta ja vetäjänä jatkaa AVT-hankkeen vetäjä. Hänellä on jo valmiiksi nuorisotyöntekijöistä muodostunut verkosto luotuna ympärilleen, joten hankkeessa voidaan välittömästi paneutua itse toimintaan. Ei tarvitse ensin tutustua ohjausryhmään ja heidän ajatuksiinsa nuorisotyöstä. Nuorisotyöntekijöillä on edelleen merkittävä rooli nuorten aktivoimisessa, mutta vetäjän tehtävänä on suunnitella ja organisoida itse toiminta ja siihen liittyvät tapahtumat.

Kehittämistoiminnassa on useita toimijoita ja kehittäminen perustuu näiden toimijoiden aktiivisuuteen. Erilaiset näkemykset ja toimijoiden tasavertaisuus mahdollistavat osallistumisen kehittämistoimintaan. Kehittäminen ei ole pelkästään ulkopuolisen asiantuntijan vaan myös käytännön toimijoiden tehtävä. Tavoitteeseen pyritään keskinäisen dialogin avulla. (Toikko & Rantanen, 10-11.)

AVT-hankkeessa ohjausryhmän jäsenet olivat tasavertaisia ja näkemykset toiminnan ja koulutusten järjestämisestä olivat samansuuntaisia. Lähes täydellinen yksimielisyys antaa toimijoille yhteenkuuluvuuden tunnetta. Toisaalta liiallinen yksimielisyys saattaa estää toiminnan kehittymisen ja uusien ideoiden esille tulemisen. Koska hankkeella oli oma työntekijä, on luonnollista, että käytännön toiminta ja sen suunnittelu olivat hänen vastuullaan. Ohjausryhmä antoi toiminnalle raamit ja resurssit. On tärkeää muistaa, ettei ohjausryhmä jätä hanketyöntekijää yksin, eikä hanketyöntekijä unohda yhtäkään kuntaa toimintaa suunnitellessaan. Hanke antoi nuorisotyöntekijöille mahdollisuuden yhteistyöhön, jota voidaan jatkaa uuden hankkeen myötä sekä samalla kehitellä muita yhteistyökuvioita esimerkiksi leiritoiminnan, erilaisten tapahtumien ja nuorivaltuustojen toiminnan suhteen.

Nuorisotyöntekijät kokivat, että on tärkeää jatkaa hanketoimintaa nuorisotyöntekijöiden säännöllisten tapaamisten eli työnohjauksellisten elementtien vuoksi. Toisaalta koettiin, että yhteistyötä voidaan jatkaa ilman hankettakin. Jokaisessa kunnassa on leirejä ja tapahtumia, joita voidaan järjestää voimavaroja yhdistäen. AVT-hankkeessa meillä oli oma työntekijä, mutta yleensä nuorisotyöntekijät toimivat kunnissaan yksin tai lähimpien työkavereiden kanssa, mikäli heitä on. Yhteistyö, näinkin isolla alueella kuin seitsemän kuntaa, vaatii sen, että on joku henkilö, joka toimii ryhmän koollekutsujana. Jos yhteisten tapaamisten ja kokousten järjestämiseksi ei valita yhdyshenkilöä tai kokoonkutsujaa, saattaa toiminta loppua kokonaan. Kokouksissa voidaan toki sopia siitä, missä ja milloin seuraava tapaaminen järjestetään. Näin asia ei jää yhden ihmisen harteille.

6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ HANKKEEN MERKITYKSESTÄ NUORISOTOIMELLE

Opinnäytetyöni tutkimustehtävänä oli selvittää AVT-hankkeen merkitystä seitsemän kunnan nuorisotoimien yhteistyölle. Kyseiset kunnat sijaitsevat lähekkäin, mutta kuuluvat neljään eri seutukuntaan. Yhteinen AVT-hanke käynnistettiin kehittämään nuorten bändiharrastusta ja lisäämään kuntien välistä yhteistyötä.

Alueen nuorisotyöntekijät kokivat hankkeesta olleen hyötyä normaaliin työhönsä. Hanke on tuonut nuorisotyölle julkista näkyvyyttä lehdistön laajan kiinnostuksen myötä. Tämän näkyvyyden kautta katsotaan nuorisotyön saaneen hieman lisäarvoa kuntalaisten silmissä. Nuorisotyön arvostus koetaan valtakunnallisesti heikoksi nuorisotyöntekijöiden piirissä, niin myös omalla alueellamme. Arvostuksen puute näkyy muun muassa resursseissa. Määrärahat ja henkilöresurssit ovat pienet. Arvostuksen lisäämiseksi on tiedotusta lisättävä. Tämän kautta saadaan nuorisotyön toiminnot ja monipuolisuus näkyväksi. Arvostuksessa näkyy tietynlainen kaksijakoisuus: toisaalta nuorisotyötä arvostetaan, ainakin päättäjät niin ilmoittavat juhlapuheissaan, toisaalta nuorisotyöstä ja sen laajasta kentästä ei tiedetä riittävästi, jotta toimintaan voitaisiin suunnata enemmän resursseja.

Nuorisotyön kannalta merkittävä kohderyhmä eli nuoret, ovat saaneet hankkeen myötä koulutusta, esiintymismahdollisuuksia, kokemusta tapahtumien järjestämisestä ja heillä on ollut mahdollisuus luoda uusia suhteita muiden kuntien bändiharrastajien kanssa. Näiden syntyneiden suhteiden avulla nuoret voivat jatkossakin järjestää erilaisia bändi-iltoja vaikka hanke on päättynyt. Hankkeet ovat lyhytaikaisia ja tämä heijastuu myös itse toimintaan. Hankkeiden viimeiset kuukaudet menevät yleensä miettien, mitä tämän jälkeen. Nuorten kohdalla todennäköisesti yhteistyö jatkuu, ainakin muutaman bändin välillä.

Alueemme kuntien nuorisotyöntekijät ovat saaneet toisiltaan paljon tietoa ja uusia toimintamalleja. Jokaisella alueella ja jokaisella kunnalla on omat toimintamallinsa. Kokouksissamme olemme voineet jakaa tietoa kunkin kunnan

toimintamalleista ja noukkia sieltä mahdollisia uusia muotoja omaan työhön ja työskentelytapaan. Verkostoituminen ja työssä jaksaminen nousivat esiin tärkeimpänä asiana hankkeen myötä. Nuorisotyöntekijät kokivat hankkeessa mukana olemisen terapeuttisena toimintana, joka muistuttaa työnohjaustoimintaa. Hanke on ensisijaisesti siis tuonut helpotusta työssä jaksamiseen, kun nuorisotyöntekijät ovat tukeneet toisiaan muissakin kuin AVT-hankkeeseen liittyvissä asioissa. Yhteiset kokoontumiset ovat olleet rentouttavia ja niissä on voinut jakaa omia ongelmiaan ja tuntemuksiaan jokainen tasavertaisesti. Ryhmämme toiminnassa näkyi hyvä yhteishenki ja luottamus.

AVT-hanke on osittain helpottanut resurssipulaa palkatun työntekijän kautta varsinkin niissä kunnissa, joissa bänditoiminta oli aktiivista jo ennen hanketta. Muissa kunnissa tällainen bändiharrastuksen tukeminen olisi jäänyt edelleen vähäiseksi.

Nuorisotyöntekijät ovat kokeneet yhteistyön merkittäväksi ja tätä aiotaan jatkaa uudella hankkeella, "Luovaa virtaa". Yhteistyö ja toistemme tukeminen siis jatkuu.

LÄHTEET

Alhanen, Kai & Kansanaho, Anne & Ahtiainen, Olli-Pekka & Kangas, Marko & Soini, Tiina & Soininen Jarkko 2011. Työnohjauksen käsikirja. 1. painos. Helsinki: Tammi.

Cederlöf, Petri 2004. Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa. 1. painos. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Cederlöf, Petri 2005. Seutuyhteistyön mahdollisuudet nuorisotyössä. Loimaan seutukunnallinen nuorisotoimi 1995-2003. 1. paino. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Cederlöf, Petri 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista Kunta – ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistyöstä. 1. painos. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Juuti, Pauli & Virtanen, Petri 2009. Organisaatiomuutos. 1. painos. Helsinki: Otava.

Katajamäki, Raili 2008. Muistinpannot AVT-hankkeen kokouksista.

Katajamäki, Raili 2009. Muistinpannot AVT-hankkeen kokouksista.

Kettunen, Sami 2003. Onnistu projektissa. 1. painos. Helsinki: WSOY.

Kuopila, Antti 2008. Yhteistoiminta-alueet. Isäntäkuntamalli. Viitattu 9.11.2011. http://www.kunnat.net/hankinnat.fi/k_perussivu.asp?path=1;55264;55275;117031;117384;117108.

Laamanen, Elina 2005. Seutuyhteistyön käsikirja II. 3. painos. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Mediaopas 2010. Viitattu 16.10.2010.

<http://www.mediaopas.com/sanasto/audiovisuaalinen>.

Nuorten Akatemia 2011. Viitattu 7.11.2011.

<http://www.nuortenakatemia.fi/ohjaajalle>.

Ryynänen, Aimo 2008. Kuntaudistus ja itsehallinto. 1. painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print.

Soanjärvi, Katariina 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House. Viitattu 7.11.2011.

<http://www.jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/27118/9789513943370.pdf?sequence=1>.

Suomen Työnohjaajat ry 2011. Viitattu 29.10.2011.

<http://www.suomentyonohjaajat.fi/tyonohjaus/>.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. 1. painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvene Print.